

SOC106: ÚKOL Č.3

přátelé skvělé, opravdu se mi to líbí, má to nápad, i dobře koncipované, jenom prosím nějak odůvodněte tu botu s tou majoritní populací (máte to tam vyznačeno), pokud mi dáte nějaké smysluplné vysvětlení co jste tím mysleli, tak to bude plný počet bodů, jinak budu muset bod strhnout, ale ukrutně nerada.

Už se těším na Váš výzkum (jsem ráda, že jste tam dali i tu televizi, tak to bude opravdu daleko validnější☺)

Zdeňka Lechnerová (UČO: 144510), Eliška Pudová (UČO: 137033), Martin Vlnas (UČO: 102998)

Vliv pornografie na sexuální chování mladistvých v České republice

Vymezení předmětu:

Výzkum se orientuje na analýzu nové, dynamicky se vyvíjející a kontroverzní oblasti genderové rovnosti, genderových stereotypů. Tato oblast byla sociologickým výzkumem, pro androcentrický pohled sociologie na společnost, dlouhou dobu opomíjena [viz. Šmausová 2000]. Podle Sandry Harding je genderová diferenciací rozšířená v celém sociálním světě, jsou vytvářeny duální, genderové role a vlastnosti dělené na tzv. mužské a ženské. Přičemž „mužské“ vlastnosti a preference jsou označovány za normu, „ženské“ vlastnosti za odchylky. Hardingová, to je skvělé!

Teoretická hypotéza:

Zkušenosti mladistvých s pornografií podporují genderové stereotypy.

Identifikace výzkumného problému:

Základním sociálním problémem výzkumu je vliv pornografie na reprodukci genderových stereotypů ve společnosti.

Hlavní výzkumná otázka:

Podporují zkušenosti s pornografií u mladistvých genderové stereotypy?

Vedlejší výzkumné otázky:

- 1. Liší se vliv pornografie z genderové perspektivy na mladistvé v závislosti na genderu/pohlaví?*
- 2. Existují výraznější rozdíly v míře sledování pornografie mezi patnáctiletými a osmnáctiletými mladistvými?*
- 3. Je gender faktorem ovlivňujícím výběr určitého druhu pornografie (SM, lesby/gay, zoofilní sex, gang bang, skupinový sex...)?*

Kontext výzkumu:

Pornografie je od konce 60. let, doby vzniku „videopornografie“, fenoménem, který studovali jak sociologové, tak různá feministická hnutí. Pornografie se v krátkém čase, jak postupoval technologický vývoj (rozšiřování videa, posléze internetu), stala celosvětovou záležitostí. Postoje veřejnosti k pornografii se v průběhu let různily a měnily. Pornografie se stala kontroverzním tématem, které rozdělovalo dokonce i feministická hnutí mezi sebou. Např. ve Spojených Státech v 70. a 80. letech vrcholil boj mezi antipornografickým feministickým a konzervativním hnutím, které požadovalo legislativní zákaz pornografie, a antiantipornografickým feministickým a liberálním hnutím.

Některé zdroje uvádí, že tento boj se nyní přesunul na půdu evropského kontinentu. V České republice se tématu pornografie dlouho nevěnovala pozornost, což bylo způsobeno především charakterem totalitního režimu. Až s nástupem hrozby HIV a AIDS a dalších aktuálních problémů, které nemohly ignorovat ani státní komunistické struktury, začaly být prováděny první výzkumy na toto téma (první výzkum proběhl na půdě Československé akademie věd v roce 1988).

Je pornografie zdrojem genderově stereotypního vnímání? Jaký je vztah mladých obyvatel ČR k pornografii a jak podléhají genderové stereotypizaci? To jsou hlavní otázky, kterým se tento výzkum věnuje. Výsledky výzkumu přispějí k objasnění a popsání reprodukce genderových stereotypů, jako jednoho z mnoha zdrojů společenské nerovnosti. Výzkum lze po určité době opakovat a zjištěná data porovnat, a tím vysledovat genezi v této oblasti.

Náš přístup k výzkumné otázce je prováděn z liberálně feministické perspektivy. Tento koncept vnímá pornografii jako prostředek reprodukce genderových stereotypů a degradace žen, ale odmítá takové akce, jako jsou legislativní zákazy či cenzura pornografie. Pornografie nemusí nutně znamenat násilí či genderové stereotypy, ale často tomu tak je.

Operacionalizace:

Cílem výzkumu je ověřit stanovenou hypotézu. Proto, abychom mohli zkoumanou hypotézu operacionalizovat, musíme si stanovit mezní hodnoty indikátorů, tj. určit, kdy bude možné testovanou hypotézu považovat za potvrzenou. Pro jasnost zkoumaných jevů uvádíme jejich obecně uznávané definice:

Pornografie: zobrazení odosobněného sexu, ve kterém dochází k zpředmětnění ženy (viz. Renzetti, Curran: *Ženy, muži a společnost*. Karolinum, Praha 2003).

Gender: „společensky utvářené postoje a modely chování, obvykle dichotomicky dělené na mužské a ženské“ [Renzetti, Curran: *Ženy, muži a společnost*. Karolinum, Praha 2003, str.58]

Genderové stereotypy: „zjednodušující a paušalizující obecné popisy maskulinity a femininity“ [Renzetti, Curran: *Ženy, muži a společnost*. Karolinum, Praha 2003, str.58]

Uvedené jevy budeme zkoumat pomocí těchto indikátorů, resp. pomocí jejich mezních hodnot:

- zkušenosti s různými formami pornografie (otázka s možnostmi)
- hodnotový žebříček (uzavřené otázky na preference např. rodiny, kariéry, popř. sladění obou atd.)
- postoje k druhému pohlaví a představy o jeho vlastnostech a preferencích (např. Je muž racionální? Je žena submisivní? Preferuje muž rodinu? Touží žena po kariéře? atd.)
- náplň svého volného času, názor na náplň druhého pohlaví (aktivní či pasivní, kombinace, jak plní volný čas druhé pohlaví?)
- představy o ideálním partnerovi (vzhled a vlastnosti)
- představy organizace své budoucí domácnosti (podílení se na domácích pracech, rozdělení prací „podle pohlaví“)
- rodinné uspořádání (rodinné zázemí – rodina úplná/neúplná, jedináček/více dětí, nevlastní rodiče)
- představa budoucnosti (kariéra/rodina/cestování/...)
- charakter četby
- kulturní orientace (hudba, filmy, oblékání, image atd.)
- oblíbená sexuální poloha
- užívání sexuálních pomůcek
- zahájení sexuálního života (věk při prvním pohlavním styku)
- možnost soukromí při sledování TV/PC
- vlastní TV/PC v pokoji

náboženská víra/ateismus

Strategie výzkumu a použítá technika sběru:

Výzkumný vzorek: mladí lidé (ženy a muži) ve věku od 15ti do 18ti let. Velikost vzorku bude 5 000 respondentů (2 500 žen a 2 500 mužů). Respondenty budeme získávat na středních školách (školy budou zastoupeny poměrně, zahrnuty budou všechny typu škol středního stupně vzdělání). Budou zastoupeny školy z malých, velkých měst i velkoměst (kritéria velikosti: 5 000 – 20 000 obyvatel = malé města; 20 000 – 100 000 obyvatel = velká města; 100 000 a více = velkoměsta). *Výzkum je omezen na majoritní populaci.* (Jak to budete selektovat? kdo určuje co je majoritní, to můžete vždy jen k nějaké vymezené minoritě. SOCIOLOGICKÁ BOTA

Použitá technika sběru: anonymní dotazníky, které budou rozdány na začátku určené vyučovací hodiny (školou určené), samostatně vyplněny respondentem a opět sesbírány ihned po vyplnění a vložení do předem připravené obálky. Vyplňování bude tedy vždy přítomen jeden z vyškolených výzkumníků. Tím dosáhneme toho, že se u respondentů omezí nepravdivé vyplnění dotazníku (obavy z neanonymity, přehánění, zapírání, ovlivnění vrstevníky, vliv učitele atd.).

Dotazníky budou stejné pro obě pohlaví. Otázky budou uzavřené s výčetem možných odpovědí, poslední možností bude možnost „jiné“, kde může respondent tuto odpověď rozvinout. [Viz. Weiss, P., J. Zvěřina. 2001]

Bibliografie:

- Bourdieu, P. 2000. *Nadvláda mužů*. Praha: Karolinum.
- Čermák, I. 1998. *Lidská agrese a její souvislosti*. Žďár nad Sázavou: Fakta.
- Dworkin, A. 1999. *Pornography: Men Possessing Women*. London: The Women's Press Ltd.
- Chmelík, J. a kol. 2003. *Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita*. Praha: Portál.
- Renzetti, C. M., J. C. Curran. 2003. *Ženy, muži a společnost*. Praha: Karolinum.
- Segal, L. 1994. *Straight Sex, the Politics of Pleasure*. London: Virago Press Ltd.
- Sexuální výchova: problematika dětské pornografie a její prevence na škole*. Praha 2003: VÚP.
- Thornburgh, D., H. S. Lin (eds.). 2002. *Youth, Pornography and the Internet*. Washington: National Academy Press.
- Uzel, R. 2004. *Pornografie, aneb, Provokující nahota*. Praha: Ikar.
- Valšová, V. 1991. *K problematice pornografie*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci.
- Weiss, P., J. Zvěřina. 2001. *Sexuální chování v ČR – situace a trendy*. Praha: Portál.
- Yaffé, H., E. C. Nelson. 1982. *The Influence of Pornography on Behaviour*. London: Academic Press.
- Harding, S. G. 1979. „*Is the equality of opportunity principle democratic?*“ Philosophical Forum 10: 206-223.
- Katrňák, T. 2000. „*Moderní partnerské vztahy a jejich proměny v době pozdní modernity*.“ Sociologický časopis 36: 307-316.
- Lišková, K. 2004. „*Dívat se na porno feministickým očima*.“ Revue pro média 4: 10-13.
- Parent, W. A. 1990. „*A Second Look at Pornography and The Subordination of Women*.“ The Journal of Philosophy 87: 205-211.
- Rabušic, L., K. Kepáková. 1999. „*Sexuální chování adolescentů a riziko HIV*.“ Sociologický časopis 35: 161-179.
- Šmausová, G. 2002. „*Proti tvrdošijné představě o ontické povaze gender a pohlaví*.“ Sociální studia 7: 15-27.